

Toets flora en fauna kruising Dorpsstraat, Wijksestraat, Stompendijk te Bergharen

Datum : 21 maart 2018
Projectnummer : 18-0093
Opdrachtgever : Pouderoyen Compagnons
Veldwerk : I.J.J. Vleut en E.J.F. Claassen
Opgesteld door : I.J.J. Vleut
Kwaliteitscontrole : N. Arts-Smits

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Wijchen is voornemens om de woning Dorpsstraat 73 meer ruimte te geven is beoogd de woonkavel te vergroten. De huidige kavel van circa 214 m² kan worden vergroot tot circa 553 m². Om de woonkavel te vergroten dient de Wijksestraat te worden verlegd naar het zuiden en wordt de verbinding tussen de Wijksestraat en de Dorpsstraat versmald en gedegradeerd tot voetpad. Door de wegverlegging wordt het kruispunt Dorpsstraat, Wijksestraat, Stompendijk zuidwaarts verlegd. In verband met de gedeeltelijke kap van de bosschage in het zuiden van het plangebied ten behoeve van het verleggen van het kruispunt is het noodzakelijk een toetsing aan de Wet natuurbescherming uit te voeren. Door middel van de toets flora en fauna wordt in beeld gebracht of de werkzaamheden strijdigheid opleveren met de Wet natuurbescherming en hoe eventuele strijdigheid met deze wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de soortlijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de lokale aard van de voorgenomen werkzaamheden binnen de bebouwde kom van Bergharen is gebiedsbescherming niet van toepassing. De delen over bescherming van gebieden en houtopstanden uit de Wet natuurbescherming en het beleid voor het NNN worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1 Wnb;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2 Wnb;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3 Wnb.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

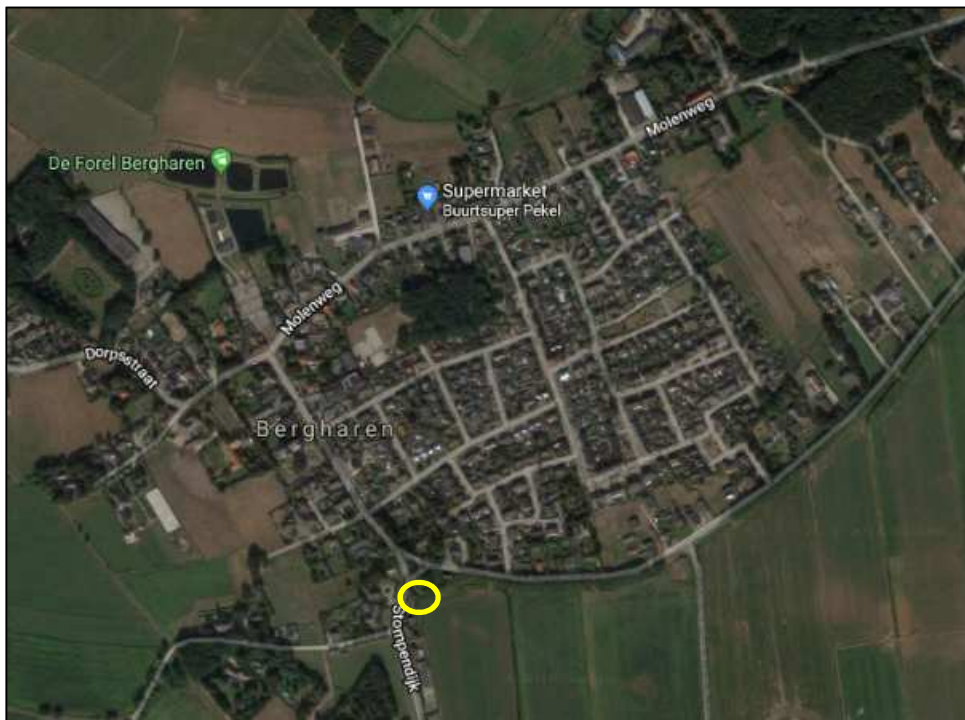
Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen plannen

Het plangebied betreft het terrein rond de monumentale woning aan de Dorpsstraat te Bergharen, zie figuren 2 en 3. Binnen het plangebied is extra aandacht besteed aan het 'bosje' ten zuiden van Wijksestraat is, waar de weg is beoogd. Door de wegverlegging wordt het kruispunt Dorpsstraat, Wijksestraat, Stompendijk zuidwaarts verlegd. Het 'bosje' betreft een struweel met enkele boomvormers. De ondergroei is voornamelijk braam. In het struweel staat een soort berging overgroeid met klimop. Achter het bosjes loopt een sloot met steile oevers. Langs de Wijksestraat staan enkele lindes. De omgeving van het plangebied is bebouwd met woningen en aan de zuidoostkant van het plangebied bevindt zich akkerland.

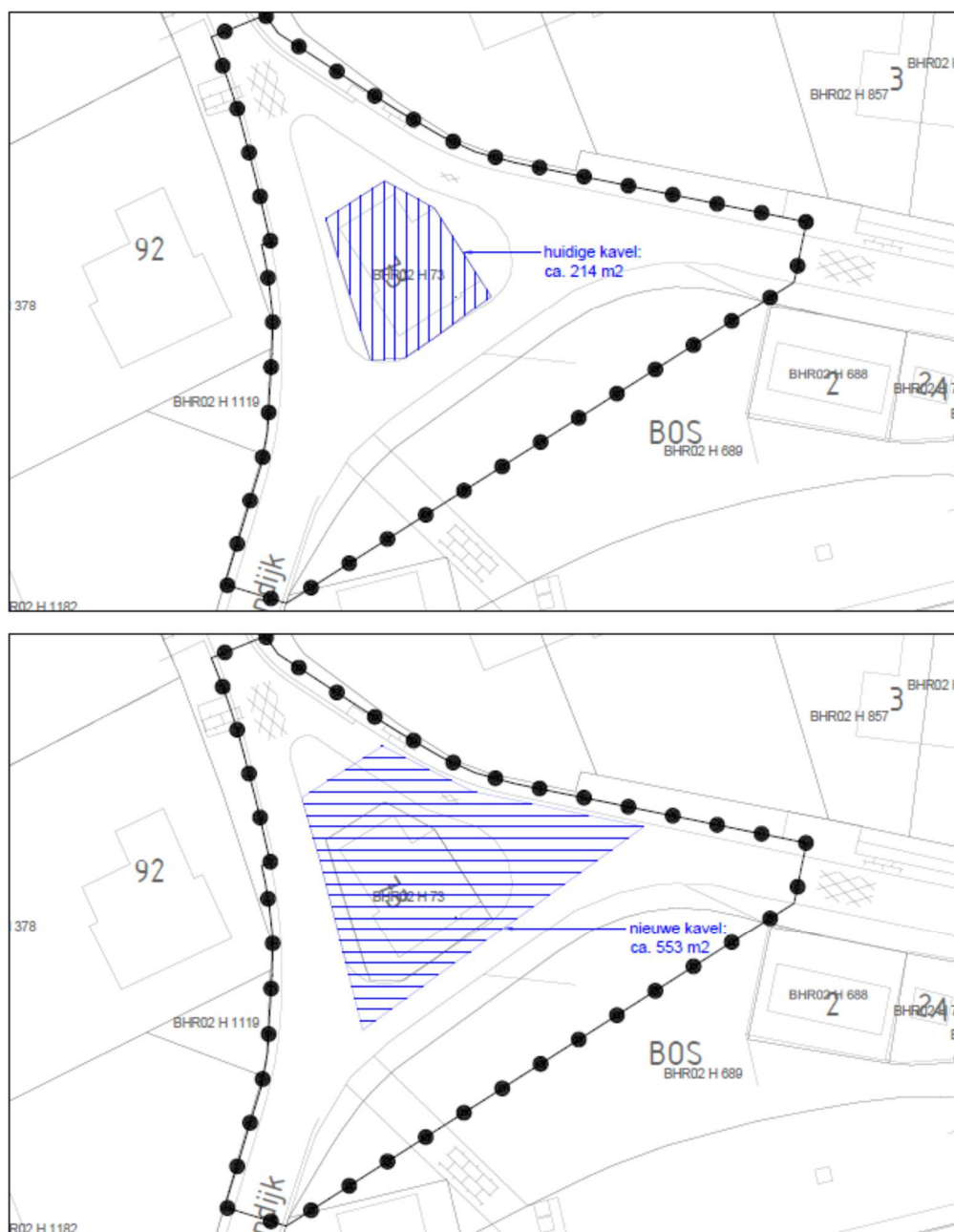
In figuur 1 is de ligging van het plangebied in Bergharen weergegeven. Figuur 2 toont de globale begrenzing van het plangebied. Op pagina 5 is de huidige en nieuwe kavel te zien en op pagina 6 staan enkele foto's van het plangebied.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gele cirkel) in Bergharen (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Figuur 3. Aanduiding van de huidige kavel van circa 214 m² en de totale nieuwe kavel van circa 553 m²

Foto 1. Zicht vanaf de Wijksestraat naar de Dorpstraat waar de weg zal worden versmald.

Foto 2. Zicht vanaf de Dorpstraat naar de Wijksestraat.

Foto 3. Zicht vanaf de Stompdijk met rechts afbuigend naar de Wijksestraat en links naar de Dorpstraat

Foto 4. Voorgevel pand Dorpstraat

Foto 5. Het struweel langs de Wijksestraat in het zuiden van het plangebied

Foto 6. Berging met vuilnisbakken en rommel in het struweel

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen, Verspreidingsatlas.nl en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

De veldbezoeken die voor dit onderzoek is uitgevoerd, hebben plaatsgevonden op

- + 28 februari 2018 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: onbewolkt, zonnig, weinig wind en circa -4 °C.
- + 19 maart 2018 in de namiddag: onbewolkt, zonnig, matige wind en circa 4 °C.

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De weg is compleet verhard en het ontbreekt aan biotopen voor beschermde plantensoorten. De bosschage in het zuiden van het plangebied waar de nieuwe kruising Dorpsstraat, Wijksestraat, Stompdijk is beoogd vormt tevens geen geschikt leefgebied voor beschermde plantensoorten. Derhalve is de aanwezigheid van beschermde plantensoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2 Amfibieën

Uit gegevens van RAVON en Verspreidingsatlas.nl blijkt dat in de omgeving (0-5 km) van het plangebied de volgende soorten amfibieën voorkomen: gewone pad, bastaardkikker, kleine watersalamander, bruine kikker (alle §3.3 Wnb), kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad (alle §3.2 Wnb). Er zijn geen reptielsoorten binnen een omgeving van 0-5 km waargenomen. De hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis zijn op een afstand van meer dan 10 km van het plangebied waargenomen. Het struweel in het zuiden van het plangebied vormt geschikt landhabitat voor minder kritische amfibiesoorten. In het plangebied is geen voortplantingsbiotoop (oppervlaktewater) aanwezig voor amfibieën. Achter het struweel ligt een sloot. Deze sloot heeft hele steile oevers en vormt derhalve geen geschikt voortplantingsbiotoop voor de meer kritische soorten. Deze sloot is matig geschikt als voortplantingsbiotoop voor gewone pad, bastaardkikker, kleine watersalamander en bruine kikker. Voor de meer kritische soorten ten aanzien van het leefgebied en voortplantingshabitat poelkikker, kamsalamander, knoflookpad en rugstreeppad is de watergang niet geschikt.

Het is niet uit te sluiten dat de algemene soorten amfibieën gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander het struweel in het plangebied gebruiken als overwinteringsbiotoop. Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

4.3 Vogels

De bosschage in het zuiden van het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten. In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen. Ook zijn geen geschikte nestlocaties voor huismus of steen- of kerkuil aanwezig in het struweel in het zuiden van het plangebied. In het plangebied en de directe omgeving van het struweel

zijn geen huismussen waargenomen, ondanks juiste (weers)omstandigheden. In de berging die in het struweel staat, zijn geen huismusnesten aanwezig.

Negatieve effecten op foerageer- en broedgebied van vogels zijn redelijkerwijs uit te sluiten; in de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied voor vogels aanwezig.

Indien bomen of struiken verwijderd worden voor het uitvoeren van de plannen kunnen nesten beschadigd of vernietigd worden. Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de functionele leefomgeving van het nest strikt beschermd. Het verwijderen van bomen en struiken waarin een nest aanwezig is dat in gebruik is door een vogel en/of de omringende beplanting, is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

4.4 Zoogdieren

Binnen een straal van één km zijn de volgende zoogdiersoorten waargenomen: algemene (spits)muissorten, das, wezel, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree, vos (alle §3.3 Wnb) en bever (§3.2 Wnb). In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of andere sporen van kleine zoogdieren aangetroffen tijdens het veldbezoek. Voor das, ree en vos vormt het kleine struweel in het plangebied geen belangrijk onderdeel van het leefgebied.

Het is mogelijk dat een enkele algemene grondgebonden zoogdieren (§3.3 Wnb), zoals bijvoorbeeld de egel, konijn en wezel leefgebied vinden in de bosschage in het zuiden van het plangebied.

De voorgenomen werkzaamheden hebben tot gevolg dat (een deel van) het leefgebied van deze soorten verdwijnt. Voor deze soorten van §3.3 Wnb geldt in provincie Gelderland in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al., 1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten baard/Brandts vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis binnen een straal van 0-5 km van het plangebied voorkomen.

Mogelijk dient groenstrook als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen. Het uitbreiden van de weg zal hierop geen invloed hebben; in de omgeving blijft voldoende foerageergebied bestaan. Met het verleggen van de Wijksestraat en het kruispunt naar het zuiden; verdwijnt een deel van de bosschage. Daardoor zal een eventuele vliegroute van vleermuizen mee verplaatsen naar het zuiden. Het zal echter niet leiden tot het verdwijnen van een mogelijke vliegroute, mits niet de gehele bosschage wordt gekapt en/of nieuwe bomen langs de weg worden aangeplant of de bestaande lindebomen worden verplaatst.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten vissen, reptielen, dagvlinders, libellen, weekdieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat in het plangebied de aanwezigheid van beschermde soorten planten, reptielen, dagvlinders, libellen, vissen, kevers en weekdieren kan worden uitgesloten.

Het plangebied heeft waarde als foerageer- en broedlocatie voor algemene vogelsoorten. De voorgenomen plannen hebben echter geen negatief effect ten aanzien van foerageer- en broedgebied

van algemene vogelsoorten. Aangezien in de directe omgeving van het plangebied voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig is.

Indien bomen of struiken verwijderd worden voor het uitvoeren van de plannen kunnen nesten beschadigd of vernietigd worden. Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de functionele leefomgeving van het nest strikt beschermd. Het verwijderen van bomen en struiken waarin een nest aanwezig is dat in gebruik is door een vogel en/of de omringende beplanting, is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

De groenstrook vormt mogelijk deel uit van het foerageergebied of dient als vliegroute voor vleermuizen. Met het verleggen van de Wijksestraat en het kruispunt naar het zuiden; verdwijnt een deel van de bosschage. Daardoor zal een eventuele vliegroute van vleermuizen mee verplaatsen naar het zuiden. Het zal echter niet leiden tot het verdwijnen van een mogelijke vliegroute, mits niet de gehele bosschage wordt gekapt en/of nieuwe bomen langs de weg worden aangeplant of de bestaande lindebomen worden verplaatst.

Het is mogelijk dat een enkele algemene grondgebonden zoogdieren, zoals bijvoorbeeld de egel, konijn en wezel, en algemene amfibieën, zoals bruine kikker, kleine watersalamander, bastaardkikker en gewone pad (alle §3.3 Wnb) leefgebied vinden in de bosschage in het zuiden van het plangebied. De voorgenomen werkzaamheden hebben tot gevolg dat (een deel van) het leefgebied van deze soorten verdwijnt. Voor deze soorten van §3.3 Wnb geldt in provincie Gelderland in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen.

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits een deel van het struweel in het zuiden van het plangebied behouden blijft en/of nieuwe bomen langs de Wijksestraat worden aangeplant of de bestaande lindebomen naar het zuiden worden verplaatst om een eventuele vliegroute van vleermuizen te behouden.

Tabel 2. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Amfibieën	§3.3 Wnb	Landhabitat	Ja	Nee, vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	§3.3 Wnb	Leefgebied	Ja	Nee, vrijstelling	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Verblijfplaatsen	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Vliegroute	Ja, tenzij maatregelen worden genomen om een eventuele vliegroute te behouden	Nee, mits maatregelen worden genomen om de mogelijke vliegroute te behouden	nieuwe bomen langs de Wijksestraat aanplanten of bestaande lindebomen naar het zuiden verplaatsen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Nee	-	-

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Diepenbeek, A van, 1999. Veldgids Diersporen, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlindernet.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.libellennet.nl

www.eis-nederland.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

NDFF: © NDFF - quickscanhulp.nl 19-03-2018 12:03:43